
De flequers hi havia ca Claus, ca Feliu, el Fonet, ca la Fiscala, ca Tomàs, ca Malapeira, ca la Marqueta i altres. El pa normalment es comprava per roves. Cada una valia unes 7 ptes.

MARIA DOLCET

VADÓ DEL QUICO (SALVADOR SIMÓ)

Era fill del ferrer Quico, que hi havia davant de l'Abadia, amb qui el meu pare féu l'aprenentatge ja fa cent anys. Era germà del Sr. Joanet, que, fent de ferrer, era organista de l'església i ensenyava solfa a una colla de nois (jo entre ells) a canvi de cantar als actes religiosos i pagar una pesseta i mitja cada mes, o sigui, cinc cèntims diaris.

Llavors no hi havia ni electricitat, ni motors, ni ventiladors. Tenien els ferrers una enorme manxa sospesa al sostre, la qual tenia una cadeneta que, estirant-la alternativament, la feien omplir d'aire, i un pes penjat a l'extrem de dalt la feia tancar de manera que l'aire bufava amb força per la tobera sota el carbó encès. Al cul d'aquelles manxes hi havia unes vàlvules en forma de portelles que s'aixecaven i petaven a cada estirada de cadena, fent el tan conegut "trec, trec,... trec, trec,... trec, trec,..." que, com tots els sons que es repeteixen semblen dir alguna cosa, en aquest cas semblaven dir "trenta-tres, trenta-tres, trenta-tres".

Jo he conegut el bon Vadó del Quico quan aquest ja tenia anys i no el descriu perquè qui se'l vulgui representar com era, que agafi un qualsevol "Don Quijote de la Mancha" il·lustrat i hi cerqui el popular Sancho Panza. Ambdós són iguals.

Vadó feia, doncs, de manxaire amb son pare, el qual sovint l'havia de cridar perquè s'apartava del lloc o es distreia i, sense aire, el foc minvava refredant el ferro.

— Manxa, Vadó! —li deia—. I aquest, no fent-ne gaire cas, responia imitant les portelles de la manxa: Trenta-tres! Trenta-tres!

— Manxa, Vadó! —li cridava més fort.

— Trenta-tres, trenta-tres!!

— Manxa, Vadó!!! —li cridava encara més fort.

I en Vadó, tement ja que un tros de ferro li volés al cap, responia:

— Trenta-tres! —Però aquesta vegada estirava i afluijava la cadena, i les portelles anaven repetint el conegut petament propi dels ferrers, com si clarament diguessin "Trenta-tres, trenta-tres, trenta-tres...".

SALVADOR GUMÀ